

Životna sredina nije prioritet Vlade

Podgorica (MINA) 29. oktobar 2017.

Podgorica, (MINA) - Aktivnosti u oblasti životne sredine i klime nijesu prioritet Vlade Crne Gore, smatraju u Koaliciji 27, koja okuplja 20 organizacija civilnog društva sa ciljem praćenja procesa pregovora u okviru pregovaračkog poglavlja Životna sredina i klimatske promjene.

Koalicija 27 pripremila je komentare za Progress report koje je u petak dostavila Delegaciji Evropske unije (EU) u okviru njihovog procesa prikupljanja inputa i doprinosa civilnog sektora izradi Izvjestaja o Crnoj Gori za 2017. koji bi Evropska komisija trebalo da objavi u aprilu.

U komentarima se, između ostalog, navodi da aktivnosti u oblasti životne sredine i klime nijesu prioritet Vlade, kao i da je ograničen napredak postignut u transponovanju EU pravnih tekovina životne sredine i klimatskih promjena.

„Harmonizacija je usporena i karakteriše je nedostatak jasne vizije i kašnjenje u donošenju podzakonskih akata. Zakonodavne aktivnosti karakteriše nedostatak adekvatnih javnih rasprava i nedovoljna koordinacija između zainteresovanih strana, što potvrđuje da su kapaciteti javne uprave ograničeni“, ocijenili su iz Koalicije 27.

Kako su naveli, glavni izazovi u oblasti životne sredine su nedostatak međusektorske koordinacije, nedovoljna finansijska sredstva za realizaciju aktivnosti, nedovoljni kadrovski kapaciteti u pogledu brojnosti i kvaliteta i nedostatak odgovarajuće saradnje sa civilnim sektorom.

U Koaliciji kao glavne izazove vide i uspostavljanje neadekvatnog i neodrživog eko-fonda, to što se koncesioni akti se donose bez sprovedene SEA, što zagađenost vazduha u Pljevljima i dalje nije riješena, gradnju Porto Skadar Lake u nacionalnom parku Skadarsko jezero i Status Ulcinjske solane; Implementacija Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata.

Među glavnim izazovima su, smatraju u Koaliciji, i bojazan neispunjavanja obaveza za pribavljanje IPPC dozvola do 1. januara, planovi izgradnje novog bloka Termoelektrane Pljevlja koji su u suprotnosti su sa Pariškim sporazumom, otvaranje javnog dijaloga o klimatskim promjenama i energetske pitanjima.

Kao glavne izazove navode i revidovanje Strategije razvoja energetike Crne Gore do 2030. i usklađivanje sa Pariskim sporazumom i energetske i klimatske politikama EU,

uspostavljanje klimatskog zakonskog okvira uz izradu Strategije niskokarbonskog razvoja Crne Gore i revidovanje nacionalno određenog doprinosa - INDC u skladu sa ciljevima EU.

U komentarima se ocjenjuje da je skroman napredak ostvaren u zakonodavnom dijelu, i da su usvojeni zakoni o infrastrukturi prostornih podataka, o upravljanju komunalnim otpadnim vodama, o hemikalijama, o potvrđivanju Protokola o registrima ispuštanja i prenosa zagađujućih materija, o potvrđivanju amandmana na Stokholmsku konvenciju i o potvrđivanju Pariskog sporazuma.

Navodi se je uspostavljena ekspertska radna grupa za vodu. A da ekspertska radna grupa za zaštitu prirode, koja je uspostavljena u maju, nije održala nijedan sastanak.

Iz Koalicije navode da je Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja pokrenulo inicijativu za proglašenje moratorijuma za eksploataciju pijeska i šljunka iz riječnih korita, čije sprovođenje prati koordinacijski tim.

„Pored dužnosti i obaveza Ministarstva održivog razvoja i turizma (MORT) da obezbijedi usaglašenost sa EU zakonodavstvom, i druga ministarstva ili sektori u državnoj upravi neizbježno treba da budu uključeni u različite faze procesa planiranja i implementacije“, smatraju u Koaliciji.

Te institucije su, kako navode, ministarstva nadležno za oblasti poljoprivrede, ekonomije, spoljnih poslova, unutrašnjih poslova, lokalnu samoupravu, trgovinu i industriju.

„Ovakav angažman, koji je potreban, može potencijalno izazvati konflikte jer nema koordinacije njihovih aktivnosti i jasnih razlika u njihovim ulogama ili državnim strategijama u oblasti životne sredine“, upozoravaju iz Koalicije.

Prema njihovim riječima, u mnogim oblastima životne sredine nedostaje jasna institucionalna postavka, tehnička pomoć, kapitalna infrastruktura i operativne aktivnosti, posebno nakon pripajanja Agencije za zaštitu životne sredine (AZŽS) MORT-u.

U ovoj fazi, smatraju u Koaliciji, neophodno je identifikovati zakonsku regulativu koja je u koliziji, pripremiti izmjene i dopune zakona, integrisati primarnu legislativu i sekundarne akte potrebne za potpunu i djelotvornu pravnu transpoziciju, utvrditi potreban vremenski okvir i identifikovati potrebne aktivnosti za potpunu realizaciju i primjenu.

„Potvrda da se ovo odvija na neki drugi način je spajanje AZŽS sa MORT-om, što je sprovedeno uz nedostatak transparentnosti i bez konsultacija sa važnim zainteresovanim stranama. Kao posljedica toga, postoji jasan sukob interesa u radu ovih institucija“, kaže se u komentarima.

Navodi se da se u narednom periodu očekuje proces zagovaranja kontroverznih projekata i investicija koje vode različite interesne grupe preko MORT-a.

Takođe je, smatraju u Koaliciji, upitna i predložena transformacija Nacionalnih parkova iz javnog preduzeća u društvo sa ograničenom odgovornošću, kao i realizacija infrastrukturnih objekata u srcu rezervata, odnosno u strogo zaštićenim područjima (ugostiteljski objekti u NP "Biogradska gora", „Durmitor" i "Lovćen", Porto Skadar Lake u NP „Skadarsko jezero“), shodno novoj Vladinoj politici održivog finansiranja zaštićenih područja i novom Zakonu o planiranju prostora i izgradnji objekata.

Kako navode, prostorno planiranje, i s njim povezan održivi razvoj vrijednih područja, ugroženi su usvajanjem tog zakona, čiji se glavni princip zasniva na centralizaciji procesa donošenja odluka, što je suprotno preporukama EU.

„Ovaj zakon poništava lokalne prostorne planove, kao i prostorne planove posebnih namjena, kao što su oni za nacionalne parkove i priobalnu zonu. Na primjer, ovaj zakon poništava tek nedavno usvojeni Prostorno-urbanistički plan opštine Ulcinj koji je identifikovao Ulcinjsku solanu kao zaštićeno područje (čija je zaštita pregovarački “benchmark”)", kazali su iz Koalicije.

Oni upozoravaju da će neadekvatan nivo planske dokumentacije, kao što je Plan generalne regularizacije, ugroziti nacionalne parkove i dati mogućnost marginalizacije zaštite prirode u odnosu na ekonomsku samoodrživost, koja se sprovodi na ekološki neodrživ način.

Iz Koalicije su naveli i da se nedostatak ljudskih resursa uglavnom u pogledu kapaciteta državnih službenika na kraju odražava na kašnjenje u pripremi i usvajanju relevantnih podzakonskih akata kojima bi se omogućila efikasna implementacija zakonskog okvira.

Prema njihovim riječima, dodatni razlog za zabrinutost su nedovoljni kapaciteti inspeksijskih organa koji zbog malog broja zaposlenih nijesu u mogućnosti da blagovremeno i efikasno izvrše kontrole na terenu.

„Takođe, potrebno je procijeniti finansijske uticaje aktivnosti koje se sprovode u skladu sa određenim pitanjima. Sigurno je da neće biti značajnih finansijskih izdvajanja za zatvaranje Poglavlja 27 koji proizlaze direktno iz državnog budžeta, već od naplate naknada iz privatnog sektora“, kazali su iz Koalicije.

Kako su naveli, imajući u vidu nisku stopu naplate poreza i kazni u tom sektoru, postoji osnovana sumnja da će predložena rješenja u okviru Eko fonda biti u mogućnosti da značajno doprinesu ispunjavanju preuzetih aktivnosti iz ovog poglavlja.

„Procjenjuje se da ukupni troškovi usklađivanja nominalno iznose 2.108.000.000 EUR . Ograničena finansijska sredstva u nadležnim ministarstvima i upravama i dalje izazivaju zabrinutost, posebno u pogledu ukupnog kapaciteta ovih institucija čime bi se osiguralo efikasno sprovođenje i primjena pravnih tekovina EU“, kaže se u komentarima Koalicije.

Navodi se da je neophodna veća otvorenost i povjerenje prema civilnom društvu.

„Dalje praćenje zakonodavnih aktivnosti institucija EU, bolja komunikacija sa organizacijama civilnog društva (OCD) u oblasti životne sredine, kao i objavljivanje mišljenja Evropske komisije na nacрте zakona doprinijeće kvalitetu zakonodavnog procesa“, smatraju u Koaliciji.

Kako su naveli, ilako nadležne OCD prate, učestvuju, raspravljaju i insistiraju na dijalogu u svim važnim procesima od nacionalnog interesa, resorno ministarstvo i nadležne institucije to zanemaruju u velikoj mjeri.

„Kompetentne OCD ne učestvuju u važnom procesu, ili je njihovo mišljenje uglavnom marginalizovano u važnim slučajevima kao što su uspostavljanje Eko fonda, zaštita Ulcinjske solane, razvoj projekta “Porto Skadar Lake”, izgradnja drugog bloka TE Pljevlja, usvajanje novog Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata“, upozorili su iz Koalicije.